

Advies aan college van burgemeester en wethouders van De Fryske Marren

Portefeuillehouder(s) mevrouw B.H.M. Gardeniers	Overlegd/samengewerkt met:
Datum voorstel: 4 juli 2025	Adviseur:
Besluit raad: Ja	☐ communicatie ☐ juridische zaken
T.k.n. raad:	☒ financiën ☐ p&o
	☒ inkoop
Zaaknummer: Z.851174	Team:
Aantal bijlagen: 2	☐ backoffice sociaal domein ☐ sociaal wijkteam
Behandeld door:	☐ bestuur en concernadvies ☐ jeugd en gezin
Team: Team Middelen en Maatschappelijke ontwikkeling	☐ concerncontrol ☐ sociaal wijkteam werk en inkomen
	☐ diensten beheer ☐ sociaal wijkteam zorg en participatie
	☐ informatie ☐ vergunningen, toezicht en handhaving
	☐ klanten contact centrum ☐ maatschappelijke ontwikkeling ☐ wijkbeheer
	☐ maatschappelijke ontwikkeling ☐ middelen ☐ wijkoverschrijdend beheer
	☐ ondersteuning
	☐ ruimtelijk beheer/realisatie
	☐ ruimtelijke ontwikkeling

Onderwerp:

Begroting 2025 Sportbedrijf De Fryske Marren

Ontwerpbesluit:

Het college besluit

1. Kennis te nemen van de kostenbesparende maatregelen die Sportbedrijf De Fryske Marren invoert om in 2025 € 200.000 te besparen op haar lopende bedrijfsvoering.
2. In te stemmen met de door Sportbedrijf De Fryske Marren voorgestelde inkomstenverhogende maatregel om de tarieven van Swimfun per 1 augustus 2025 te verhogen.
3. De raad voor te stellen het begrotingstekort 2025 van Sportbedrijf De Fryske Marren, gerelateerd aan de kostendekkendheid van Sportfun, ter hoogte van € 430.000 beschikbaar te stellen in 2025 ten laste van de Algemene Reserve.
4. De raad voor te stellen de bijbehorende begrotingswijziging 2025 vast te stellen.
5. In te stemmen met het door Sportbedrijf De Fryske Marren uiterlijk 20 augustus 2025 aanleveren van de begroting 2026.

Datum:

Openbaar: Openbaar

Besluit college:

Inleiding – Ynlieding

Op 5 juni 2025 vond de Algemene vergadering van Aandeelhouders (AvA) van Sportbedrijf De Fryske Marren (hierna: SDFM) plaats. In deze AvA stond de begroting 2025 geagendeerd. Voorafgaand aan de AvA heeft u in uw vergadering van 3 juni 2025 kennisgenomen van de begroting 2025 inclusief het tekort van € 813.000 en heeft u besloten om tijdens de AvA op 5 juni 2025 een aantal voorstellen te doen aan SDFM voor een sluitende begroting:

- SDFM dient een bezuinigingsopdracht van € 200.000 in te vullen in 2025;
- SDFM dient gebruik te maken van haar Algemene Reserve.

In de AvA is naast bovenstaande voorstellen ook gesproken over een eenmalige bijdrage in 2025 specifiek bedoeld voor Sportfun in verband met de kostendekkendheid van dit (bedrijfs)onderdeel. Deze (mogelijke) eenmalige bijdrage moest nog nader uitgewerkt worden en gebaseerd zijn op een objectieve argumentatie. Dit onderdeel was tijdens de AvA op 5 juni nog niet uitgewerkt. Inmiddels is dat wel het geval en beschikken wij over een onderbouwing van het bedrag dat niet is gebaseerd op het tekort in de begroting van SDFM, maar op het toepassen van een methode die navolgbaar is en gebaseerd is op een objectieve redenatie. Die gekozen redenatie is de vergelijking met de financiële bijdragen aan de sporthallen in bezit van de gemeente en deze methode voorts toe te passen op Sportfun.

In de AvA zijn een aantal afspraken gemaakt, waaronder de afspraak dat de Raad van Commissarissen (RvC) van SDFM vóór 1 juli 2025 schriftelijke reageert op bovenstaande voorstellen van het college. Met dit advies wordt opvolging gegeven aan de brief van SDFM en de uitwerking van de eenmalige bijdrage.

Beoogd resultaat - Beëgte resultaat

Behandeling van de begroting 2025 SDFM en borgen van de continuïteit van SDFM.

Argumenten – Arguminten

1.1. Financiële positie van het SDFM is zorgelijk.

Al enkele jaren kampt SDFM met financiële tekorten. Tot en met 2023 is dit opgevangen door specifieke uitkeringen vanuit het Rijk, bestemd voor exploitatietekorten voor IJsbanen en Zwembaden en meerkosten energie openbare zwembaden. Deze specifieke uitkeringen zijn per 2023 afgelopen, waardoor er nu twee jaar op rij een negatief resultaat gepresenteerd wordt door SDFM. In 2024 is dat tekort door SDFM opgevangen vanuit haar eigen reserves. Ook bij de begroting 2025 schetst SDFM een tekort.

Onderzoek door adviesbureau Drijver en Partners geeft aan dat de exploitatie van Swimfun maximaal rendeert, op basis van bezoekersaantallen, omvang faciliteit en tarieven. Er zijn geen mogelijkheden om meer dekking uit de exploitatie van Swimfun te halen. Het is eerder realistisch te verwachten dat er een afvlakking of afname plaatsvindt.

1.2. Door SDFM te nemen maatregelen dragen bij aan een sluitende begroting.

In de door ons op 30 juni 2025 ontvangen brief somt SDFM vijf maatregelen op. Hiermee wordt de opdracht om € 200.000 te bezuinigen toegepast in de begroting 2025 en een tariefswijziging voorgesteld ter verhoging van de omzet in 2025. Dat heeft niet alleen gevolgen voor de financiële situatie, maar ook voor het personeel en de bezoekers. Hieronder wordt iedere maatregel met de (maatschappelijk) impact kort toegelicht.

Maatregel 1 – Optimaliseren van operationele efficiëntie.

SDFM voert inmiddels een gedetailleerde analyse uit op de personeelsplanning en de operationele processen om inefficiëntie te verminderen. Uitgangspunt hierbij is dat er geen concessies worden gedaan op veiligheid en kwaliteit. Daarmee richt de impact zich op de interne organisatie.

Maatregel 2 – Stoppen met onrendabele openingsuren/dagen en activiteiten.

Om personeelslasten en energielasten te besparen wordt per 1 september 2025 gestopt met het recreatief zwemmen van maandag tot en met donderdag vanaf 17.00 uur. Dat raakt de recreatieve bezoekers.

Onrendabele groepsactiviteiten komen te vervallen. Daarbij gaat het dan met name om aquazwemmen. SDFM verwacht dat de maatschappelijke impact van deze maatregel met name ouderen uit onze gemeente treft. En daarmee het maatschappelijk karakter van de organisatie aantast.

Maatregel 3 – Verlagen van de watertemperatuur.

Vanaf 1 september 2025 verlaagt SDFM een maand lang de watertemperatuur een graad waarbij zij monitort wat het effect daarvan is op het energieverbruik en op de klantbeleving. De maatschappelijke impact van deze maatregel is het ervaren van kouder water door de bezoekers.

Maatregel 4 – Opheffen van de afdeling FIIF.

In verband met lopende arbeidscontracten en overeenkomsten met scholen, ook voor het seizoen 2025/2026, is deze maatregel niet eerder dan over twee jaar te realiseren. Op korte termijn wordt van drie medewerkers binnen deze afdeling afscheid genomen. Er worden geen nieuwe medewerkers aangesteld. Bovendien zal de prioriteit komen te liggen bij het bewegingsonderwijs (kostendekkend) en activiteiten waarvoor de gemeente in 2025 reeds € 75.000 beschikbaar heeft gesteld en eerst na instemming op de Perspectiefnota in 2026 € 125.000 beschikbaar kan gaan stellen. Concreet betekent dit dat de inzet van vakleerkrachten bewegingsonderwijs zoveel als mogelijk gecontinueerd wordt evenals verenigingsondersteuning, het sportloket en de coördinatie van het sportakkoord.

Maatregel 5 – Verhoging van de tarieven.

SDFM vraagt ons, conform artikel 5 van de Exploitatieovereenkomst, toestemming voor invoering van onderstaande tarieven. Wanneer onderstaande tarieven worden doorgevoerd is de verwachting van SDFM dat dit zorgt voor circa € 30.000 - € 40.000 extra omzet.

Recreatief Zwemmen			
	Was		Wordt per 12 juli 2025
Door de week ma tm do			
0-1 jaar door de week	€ 2,00	0-2 jaar door de week	€2,50
1-4 jaar door de week	€ 5,00		
Vanaf 5 jaar door de week	€ 8,50	Vanaf 2 jaar door de week	€ 8,95
Piek vr t/m zo			
0-1 jaar door de week	€ 2,00	0-2 jaar door de week	€3,50
1-4 jaar door de week	€ 5,00		
Vanaf 5 jaar door de week	€ 10,00	Vanaf 2 jaar door de week	€ 10,95

Bij aanschaf van een digitaal ticket op de bezochtdag zelf is de toeslag door de weeks € 1,00 en tijdens piekperiodes € 2,00

Banenzwemmen			
	Was	Wordt per 1 september 2025	Wordt per 1 januari 2026
De hele week	€ 6,50	€ 7,00	€ 7,50

Tbv banenzwemmen en doelgroepen: 10% reductie bij aanschaf van een meerbadenkaart.

Doelgroepen			
	Was	Wordt per 1 september 2025	Wordt per 1 januari 2026
De hele week	€ 7,50	€ 8,00	€ 8,50

Tbv banenzwemmen en doelgroepen: 10% reductie bij aanschaf van een meerbadenkaart.

Een verhoging van tarieven heeft maatschappelijk impact. Er ontstaat een prijs/kwaliteit verhouding die aanleiding kan geven voor minder bezoekers en daarmee minder inkomsten.

2.1. De voorgestelde tariefsverhoging vraagt om een gemeentelijk besluit.

SDFM vraagt ons, conform artikel 5 van de Exploitatieovereenkomst, toestemming voor het verhogen van haar tarieven. Daarbij wordt de datum 12 juli 2025 genoemd. Gelet op het besluitvormingstraject is dat niet haalbaar. Om die reden verwijst het beslispunt naar 1 augustus 2025.

Adviesbureau Drijver en Partners heeft laten weten dat de recreietarieven van Swimfun aan de bovenkant van de markt zitten. De ervaring leert dat een verhoging daarvan onder een vergrootglas ligt. Niettemin vraagt de ontstane situatie om keuzes. Daarbij is uiteraard wel van belang de bezoekersaantallen te monitoren.

3. Een gemeentelijke bijdrage in het exploitatietekort van Sportfun draagt bij aan een sluitende begroting.

3.1. Bepaling van de omvang van de gemeentelijke bijdrage.

Wanneer de exploitatie van Sportfun met de eigen gemeentelijke sporthallen wordt vergeleken, dan is er sprake van opvallende verschillen:

- de huurlasten en overige kosten van Sportfun komen ten laste van SDFM, in tegenstelling tot alle andere gemeentelijke sporthallen.
- bij de exploitatie van gemeentelijke sporthallen zien we een kostendekking van 25% door eigen omzet en een aanvullende dekking van 75% door de gemeente.

De gemeente betaalt een totale exploitatiebijdrage aan SDFM. Volgens de verdeelsleutel in de begroting van het SDFM (Swimfun 60%, Sportfun 35% en FIIF 5%) wordt € 356.000 van de totale exploitatiebijdrage toegerekend aan Sportfun. Dat is 34% exploitatiebijdrage door de gemeente, terwijl 75% leidt tot een bijdrage van € 768.000 euro

Het verschil tussen € 786.000 en € 356.000 is de extra bijdrage die vanuit de gemeente zou kunnen worden betaald aan SDFM om op dezelfde kostendekking uit te komen als de gemeentelijke sporthallen. Dit betekent een incidentele bijdrage van € 430.000.

3.2. Nadere voorwaarden bij de gemeentelijke bijdrage.

Het college heeft de vraag gesteld aan welke voorwaarden een extra bijdrage kan worden verbonden. Deze mogelijkheden zijn beperkt. Een aantal opties zijn onderzocht:

- Subsidie is niet mogelijk, want er is geen passende subsidieverordening.
- Een lening is niet mogelijk, want dat is geen omzet en dan blijft het negatief resultaat van SDFM groter dan het weerstandsvermogen.
- Een agiostorting is onwenselijk om dezelfde redenen als een lening en aanvullend dat een agiostorting moeilijk te vorderen is.

Een aanvullende exploitatiebijdrage blijft als optie over. Hieraan kunnen de volgende voorwaarden gesteld worden:

- De bijdrage is eenmalig;
- SDFM garandeert dat Sportfun in 2025 volledig in bedrijf blijft.

De opdracht aan SDFM is quasi-inbesteed en kent dus geen aanbestedingsplicht. Bij een wijziging van de opdracht – wat hier in principe het geval is omdat de financiële bijdrage wordt aangepast – mag dit zonder aanbesteding worden doorgevoerd, mits voldaan aan de criteria:

- De gemeente oefent op het Sportbedrijf een controle uit zoals op eigen diensten.
- SDFM verricht meer dan 80% van haar activiteiten uit in opdracht van de gemeente.

Omdat hier sprake is van een niet veranderende vraag sluit dit aan bij deze criteria.

Een verhoging van de exploitatiebijdrage moet doelmatig en rechtmatig zijn. De financiële bijdrage opheffen is te rechtvaardigen als er:

- Gestegen kosten zijn (energie, onderhoud, personeel).
- Nieuwe beleidsinzet gevraagd wordt (bijv. uitbreiding van de openingstijden, toegevoegde taken van de maatschappelijke rol van de sporthal).

- Gekeken wordt naar gelijke behandeling t.o.v. de andere sporthallen (uniformiteit). Dit is conform artikel 2.163 van de Aanbestedingswet.

Om redenen dat de inhoud van de opdracht aan het SDFM niet per se verandert en alleen de financiële bijdrage is een addendum (met inbegrip van afgesproken aanleverdata) op de bestaande exploitatie-overeenkomst of nieuwe overeenkomst waarin de nieuwe bijdrage wordt vastgelegd, voldoende. Overigens is in de nu van toepassing zijnde exploitatieovereenkomst bij artikel 7.4 opgenomen dat zodra de raad akkoord heeft gegeven op de Perspectiefnota aanvraag er nieuwe afspraken gemaakt worden over de hoogte van de exploitatiebijdrage en de manier van indexeren.

4. Een gemeentelijke bijdrage ten laste van de algemene reserve vraagt om een administratieve verwerking.

Zodra de raad heeft ingestemd zal de begrotingswijziging administratief worden verwerkt en zichtbaar zijn in het eerste volgende P&C document, vermoedelijk de Najaarsrapportage 2025.

5. De beslispunten in dit collegeadvies dragen bij aan een sluitende begroting 2026.

SDFM dient uiterlijk 1 juli 2025 de Begroting 2026 bij ons aan te leveren. Inmiddels hebben wij een concept begroting ontvangen die informatief is besproken met SDFM (bestuur en RvC). Gezien de huidige situatie met de voorliggende, in dit college advies, beschreven aspecten is aanleveren van een sluitende begroting niet haalbaar. SDFM vraagt u om uitstel te verlenen voor het aanleveren van de begroting 2026 tot uiterlijk 20 augustus 2025, in afstemming met het team Middelen, zodat de begroting 2026 tijdig is voor verwerking in de begroting van de gemeente. Daarna volgt ter voorbereiding op de AVA van 16 september 2025, besluitvorming in uw college.

Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen – Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen

Risico – uitvoering van sport- en beweegbeleid staat onder druk.

Wanneer een verhoogde exploitatiebijdrage achterwege blijft zal SDFM genoodzaakt zijn om onder andere de uitvoering van het sport & beweegbeleid volledig te stoppen. Opnieuw opstarten zal met kosten gepaard gaan en alsnog leiden een hogere exploitatiebijdrage.

Risico – faillissement van SDFM.

Zonder aanvullende exploitatiebijdrage heeft SDFM een te groot negatief resultaat ten opzichte van het weerstandsvermogen en kan het failliet gaan.

Kanttekening – Compensatie bij de begroting 2025 biedt geen structurele oplossing.

Besluitvorming voor nu richt zich op richt een oplossing bij de begroting 2025. Daarmee is de toekomstbestendigheid van SDFM nog niet geborgd. Gemeente en SDFM voeren constructief overleg over passende korte en lange termijn oplossingen en maatregelen.

Beleid, regelgeving en Sustainable Development Goals (SDG's) – Belied, regelgeving en Sustainable Development Goals (SDG's)

De SDG's die betrekking hebben op gezondheid en welzijn en samenwerkingsvormen spelen een rol.

Financiën - Finânsjes

Incidentiele gemeentelijke bijdrage.

Voorgesteld wordt de incidentele bijdrage, gerelateerd aan de kostendekkendheid van Sportfun, voor 2025 van € 430.000 te dekken uit de algemene reserve. Na deze onttrekking resteert een stand van € 21.709.000 in de algemene reserve per 31 december 2029.

Te nemen maatregelen door SDFM.

Het totale tekort van het SDFM voor 2025 wordt begroot op € 813.000. In haar resultaat onderscheidt SDFM hierbij: Swimfun € 19.000 positief, Sportfun een tekort van € 600.000 en FIIF een tekort van € 232.000.

Met de maatregelen die SDFM voorstelt kan naar ons inzicht een bedrag van € 200.000 worden bespaard door SDFM.

Bij instemming op een eenmalige gemeentelijke bijdrage resteert dan een tekort van € 183.000. Dit zou dan voor rekening van SDFM komen. Wij schatten in dat de algemene reserve voldoende is om dit tekort op te vangen. In de jaarrekening 2023 was de Overige reserve nog € 443.000. Het verwachte verlies 2024 komt uit op € 149.000. Dit maakt dat er nog € 294.000 in de reserve zit. Daar kan het tekort van € 183.000 uit gedekt kunnen worden. Dit alles zorgt voor een oplossing voor 2025, maar biedt geen structurele oplossing.

Toekomstbestendigheid en vertaling in de P&C cyclus.

- De nu voorliggende besluitvorming richt zich op 2025.
- Gemeente en SDFM voeren constructief overleg over passende korte en lange termijn oplossingen en maatregelen.
- Voor 2026 wordt de uitkomst van dit overleg zo nodig betrokken bij de Voorjaarsrapportage 2026.

Duurzaamheid - Duorsumens

N.v.t.

Participatie - Partisipaasje

Er zijn verschillende gesprekken geweest met SDFM. Zowel ambtelijk als bestuurlijk. Partijen dragen, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheid, bij aan de opgave voor een sluitende begroting 2025.

Communicatie - Kommunikaasje

Na besluitvorming van het college worden de uitkomsten gedeeld met SDFM.

Vervolg en evaluatie - Ferfolch en evaluaasje

Gemeente en SDFM voeren constructief overleg over passende korte en lange termijn oplossingen en maatregelen.

Daarnaast volgt na besluitvorming een melding bij de Europese Commissie voor een (eenmalige) aanvulling op de exploitatiebijdrage aan SDFM in verband met de staatssteunregels.

Bijlagen – Taheakke

- Bijlage 1 – Begrotingswijziging
- Bijlage 2 - VERTROUWELIJK – Brief SDFM – reactie op college voorstel inzake begrotingstekort 2025 en uitstel indienen begroting 2026